

Bilag 2 Lovgivning

Nyborg Kyststrategi

NYBORG KOMMUNE - TEKNISK FORVALTNING

14. JANUAR 2021

Indhold

1	Indledning	3
2	Kystbeskyttelsesloven	3
2.1	Kommunale fællesprojekter (jf. kapitel 1a)	5
2.1.1	Indhentning af udtalelse fra Kystdirektoratet	5
2.1.2	Udtalelse og afgørelse om gennemførelse af kystbeskyttelsessagen	5
2.1.3	Udarbejdelse af myndighedsprojekt	5
2.1.4	Høring af konkret projekt	5
2.1.5	Afgørelse	5
2.1.6	Andre forhold	6
3	Miljøvurderingsloven	6
3.1	Miljøvurderingsproces	7
3.1.1	1. offentlighedsfase (idéfase)	7
3.1.2	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport	7
3.1.3	Miljøkonsekvensrapporten	7
3.1.4	Udkast til tilladelse jf. miljøvurderingslovens § 25 (tidligere VVM-tilladelse)	7
3.1.5	2. offentlighedsfase	7
3.1.6	Afgørelse	8
3.1.7	Kystbeskyttelsesloven og § 25-tilladelse	8
3.1.8	Offentliggørelsen af afgørelsen og klagefrist	8
4	Internationale naturbeskyttelsesområder	8
4.1	Miljøvurderingspligt og fravigelsesprocedure	9
4.2	Bilag IV-arter	10
5	Anden relevant lovgivning	11
5.1	Råstofloven	11
5.1.1	Nyttiggørelse af rene havbundsmaterialer	11

Revision 2

Udarbejdet af
CHLD, SSC
Kontrolleret af KLBU
Godkendt af KLBU

1 Indledning

Kystbeskyttelsesprojekter er omfattet af en række lovgivninger, der indbyrdes indvirker på hinanden.

2 Kystbeskyttelsesloven

1. februar 2018 trådte en ny lov om kystbeskyttelse¹ i kraft.

Siden 1. september 2018 har kommunerne været myndighed på kystbeskyttelses-sager, hvor det førhen var Kystdirektoratet. Kystdirektoratet er stadig myndighed for kystbeskyttelsesforanstaltninger, hvor staten er bygherre.

Formålet med lovændringerne er at gøre sagsbehandlingen nemmere for den enkelte grundejer og at sikre, at når kommunen træffer afgørelse efter kystbeskyttelsesloven så inkluderer og erstatter disse tilladelser og dispensationer fra en række andre lovgivninger.

Det er kommunalbestyrelsen, der skal give tilladelse til etablering af kystbeskyttelse. Med kystbeskyttelse menes kystbeskyttelsesplanlægning eller tiltag, som har til formål at reducere risikoen for oversvømmelse eller erosion af kysten. Anlæggene kan både etableres i vandet og på land.

Som udgangspunkt er det grundejerens eget ansvar at sikre sin ejendom mod oversvømmelse og erosion fra havet og denne står derfor selv med den økonomiske udgift. Hvis en grundejer ønsker at etablere kystbeskyttelse, skal ansøgningen sendes direkte til kommunen.

Den kommune, hvor kystbeskyttelsesforanstaltningen hovedsageligt har effekt skal behandle ansøgningen og har pligt til at høre nabokommuner, hvor kystbeskyttelsesforanstaltningerne eventuelt også måtte have virkning.

Når kommunen har modtaget den fuldt oplyste ansøgning vurderes projektet i forhold til hensynene i kystbeskyttelseslovens formålsbestemmelse, hvor der står:

”§ 1 Formålet med kystbeskyttelse er at beskytte mennesker og ejendom ved at reducere risikoen for oversvømmelser eller kystnedbrydning fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet”.

Kommunen skal i hvert enkelt sag afveje følgende hensyn jf. kystbeskyttelseslovens § 1:

- Behovet for kystbeskyttelse.
- Økonomiske hensyn ved projekter omfattet af kapitel 1a.
- Kystbeskyttelsesforanstaltningens tekniske og natur- og miljømæssige kvalitet.
- Rekreativ udnyttelse af kysten.
- Sikring af den eksisterende adgang til og langs kysten.
- Andre forhold.

¹ Bekendtgørelse af lov nr. 57 af 21. januar 2019 om kystbeskyttelse m.v.

Hensynene står ikke i en prioriteret rækkefølge. Såfremt der ikke er andre hensyn, der taler imod, kan der gives tilladelse til kystbeskyttelse. Der skal ikke tages hensyn til om kystbeskyttelsesløsningen er teknisk optimeret.

Behovet for kystbeskyttelse vurderes ud fra en risikobetragtning.

Fast ejendom omfatter udover bebyggelse og infrastruktur også ubebyggede grunde, landbrugsjorder, haver, boldbaner m.m.

Kommunen skal både behandle kommunale fællesprojekter (tidligere også kaldet kapitel 1a-projekter), hvor kystbeskyttelsesprojektet er igangsat af kommunen eller projekter, som ønskes iværksat af en gruppe grundejere og øvrige kystbeskyttelsesprojekter, hvor en enkelt eller flere grundejere er enige om udformning og finansiering af et kystbeskyttelsesprojekt.

Ved fælles ansøgning fra en gruppe grundejere forudsættes, at der er fuld enighed om projektet, herunder hvad der skal etableres, og hvordan udgifterne skal fordeles. Strækker kystbeskyttelsen sig over flere ejendomme, skal der vedlægges en samtykkeerklæring fra alle berørte ejere.

Hvis der opstår uenighed blandt en gruppe grundejere om etablering eller renovering af kystbeskyttelse på en strækning med flere ejendomme, kan kommunen anmodes om at finde en fælles løsning (kommunalt fællesprojekt). Uenigheden kan bl.a. dreje sig om anlæggets beliggenhed, udformning eller finansiering. Kommunen har i sådanne sager mulighed for dels at pålægge, at der udføres kystbeskyttelse og dels at afgøre, hvordan udgiften dertil skal fordeles. I sådanne sager er det kommunen, der er ansvarlig for projekt- og sagsforløb.

For at optimere behandlingen af kystbeskyttelsessager inkluderes følgende lovgivninger i en afgørelse efter kystbeskyttelsesloven § 3:

- Naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer §§ 16 – 19 (sø- og å-beskyttelseslinje, skovbyggelinje, fortidsmindebeskyttelseslinje, kirkebyggelinje)
- Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om klitfredning og strandbeskyttelseslinjen §§ 8 og 15
- Beskyttede naturtyper, jf. naturbeskyttelseslovens § 3
- Dispensation fra fredskovspligt og skovloven § 28 om beskyttet natur Dispensation fra fredninger, herunder vildtreservater
- Afgørelser efter vandløbsloven. Her er inklusionen dog valgfri

Hertil kommer, at det er muligt at indarbejde tilladelse jf. miljøvurderingslovens § 25 (tidligere VVM-tilladelse) i den endelige tilladelse om kystbeskyttelse jf. § 16 - § 16b (se afsnit om miljøvurderingsloven).

Den inkluderede lovgivning kan ikke tilsidesættes, men skal inkluderes. Dette betyder, at hensynet til de andre lovmæssige forhold, som inkluderes i kystbeskyttelsesloven skal indgå i den samlede vurdering jf. lovens § 1. I afgørelsen om kystbeskyttelse kan der således stilles vilkår, der varetager de hensyn, som de inkluderede regler varetager. En tilladelse efter kystbeskyttelseslovens § 3 skal desuden indeholde oplysninger om, hvilke afgørelser efter anden lovgivning, tilladelsen erstatter. Kommunen er i forvejen myndighed på de lovforhold, der er inkluderet i kystbeskyttelsesloven og forholdene behandles ikke yderligere i indeværende rapport, men der henvises til kommunens eksisterende praksis på områderne.

2.1 Kommunale fællesprojekter (jf. kapitel 1a)

I det tilfælde at der er uenighed blandt en gruppe grundejere om etablering eller renovering af kystbeskyttelse på en strækning med flere ejendomme, kan kommunen på anmodning fra borgeren rejse en kystbeskyttelsessag. Kommunen kan også på eget initiativ rejse en kystbeskyttelsessag. Forløbet er beskrevet i kystbeskyttelseslovens kapitel 1a.

2.1.1 Indhentning af udtalelse fra Kystdirektoratet

Kommunen indhenter en udtagelse fra kystdirektoratet om, hvorvidt der er behov for kystbeskyttelse på den ønskede strækning. Dette indledende trin er obligatorisk.

Samtidigt med indhentelsen af udtalelsen fra kystdirektoratet anbefales det, at kommunen indhenter udtalelser fra ejerne af berørte ejendomme. Dette er valgfrit og afhænger af projektets størrelse og omfang.

2.1.2 Udtalelse og afgørelse om gennemførelse af kystbeskyttelsessagen

Kommunalbestyrelsen træffer på baggrund af Kystdirektoratets udtalelse og evt. borgerudtalelser afgørelse om, hvorvidt projektet skal fremmes (jf. lovens § 2 stk.1).

Hvis det afgøres ikke at fremme projektet underrettes de borgere, der har anmodet om igangsættelsen af processen. Denne afgørelse kan påklages.

Hvis der træffes beslutning om at fremme projektet, underrettes de ejere af fast ejendom, som vil opnå beskyttelse eller anden fordel ved projektet. Denne afgørelse kan ikke påklages, da det ikke er en endelig afgørelse, men et procestrin.

2.1.3 Udarbejdelse af myndighedsprojekt

Forud for en konkret ansøgning udarbejdes en projektbeskrivelse, jf. kystbeskyttelseslovens § 4. Som oftest er det kommunen selv, der er bygherre og indgiver ansøgningen, men det kan også være et etableret kystbeskyttelseslag af borgere.

Tidsplan med f.eks. borgermøder, proces jf. miljøvurderingsloven, høringer m.m. offentliggøres på kommunens hjemmeside jf. lovens § 2a stk. 3.

2.1.4 Høring af konkret projekt

Det færdige projekt sendes i høring hos alle, som kan blive pålagt bidragspligt samt ejere af naboejendomme og interessenter i minimum 4 uger. Høringsmateriale skal bestå af projektbeskrivelse og en redegørelse for, hvilke foranstaltninger, der skal gennemføres, og hvilke udgifter der skal afholdes, og hvordan de skal fordeles. Det anbefales, at der afholdes informationsmøder i høringsfasen således, at der kan uddybes og besvares spørgsmål.

2.1.5 Afgørelse

Efter afslutningen af høringen træffer kommunalbestyrelsen på baggrund af indkomne høringssvar afgørelse om det konkrete kystbeskyttelsesprojekt, jf. lovens § 3.

Det er muligt at foretage mindre ændringer af projektet som følge af høringen. Er der tale om væsentlige ændringer, som berører andre end de, der har foranlediget

ændringen, kan afgørelsen ikke træffes, før de øvrige berørte parter er blevet hørt igen. Der skal også foretages en ny høring, hvis der udarbejdes et nyt projekt.

Afgørelsen skal skriftligt meddeles ejere af naboejendomme og klageberettigede personer samt berørte myndigheder. Desuden skal den offentliggøres på kommunens hjemmeside.

2.1.6 Andre forhold

Det anbefales, at man sideløbende med overstående proces igangsætter en proces jf. miljøvurderingsloven og habitatbekendtgørelsen (se afsnit 3 og 4). Dette skal begrundes i, at der kan foretages fælles høringsrunder og træffes fælles afgørelse med kun én klagefrist.

3 Miljøvurderingsloven

Miljøvurderingsloven² har til formål at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau ved gennemførelse af projekter med henblik på at fremme bæredygtig udvikling, ved at udføre miljøvurdering af projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Jf. miljøvurderingsloven skal miljøbegrebet fortolkes i dets brede forstand og miljøvurderingen skal derfor omfatte følgende emner; befolkningen, menneskers sundhed, biodiversiteten (f.eks. fauna og flora), jordarealer (f.eks. inddragelse af arealer), jordbund (f.eks. organisk stof, erosion, komprimering og arealbefæstelse), vand (f.eks. hydromorfologiske forandringer, kvantitet og kvalitet), luft, klima (f.eks. drivhusgasemissioner, virkninger, der er relevante for tilpasning), materielle goder, kulturarven, herunder de arkitektoniske og arkæologiske aspekter, og landskab.

Loven anvendes på projekter omfattet af lovens bilag 1 og 2, og alle kystbeskyttelsesprojekter er omfattet af miljøvurderingslovens § 16 om screeningsafgørelse, jf. lovens bilag 2, punkt 10 k) "Kystanlæg til modvirkning af erosion og maritime vandbygningskonstruktioner, der kan ændre kystlinjerne, som f.eks. skråningsbeskyttelser, strandhøfder og diger, dæmninger, moler, bølgebrydere og andre konstruktioner til beskyttelse mod havet bortset fra vedligeholdelse og genopførelse af sådanne anlæg."

For alle kystbeskyttelsesprojekter skal bygherren skriftligt ansøge kommunen (der er myndighed i denne type sager) om tilladelse til projektet, ved at redegøre for hvorvidt projektet antages at kunne medføre væsentlig indvirkning på miljøet. Ansøgningen skal ske ved brug af ansøgningsskemaet i bilag 1 i miljøvurderingsbekendtgørelsen³ (tidligere VVM-ansøgning).

På baggrund af bygherres fremsendte ansøgning gennemfører Kommunen en miljøscreening og træffer afgørelse om, projektet vurderes at være omfattet af miljøvurderingspligt.

Det anbefales, at andre berørte myndigheder høres om myndighedsafgørelsen om miljøvurderingspligt eller ej i minimum 2 uger, hvorefter afgørelsen kan offentliggøres. Der er lovmæssigt 4 ugers klagefrist fra afgørelsens offentliggørelse, og det

² Bekendtgørelse af lov nr. 1225 af 25. oktober 2018 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

³ Bekendtgørelse nr. 121 af 4. februar 2019 om samordning af miljøvurderinger og digital selvbetjening m.v. for planer, programmer og konkrete projekter omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM)

anbefales, at bygherre venter med at igangsætte anlægsarbejdet til klagefristen er udløbet.

3.1 Miljøvurderingsproces

Hvis myndigheden (kommunen) vurderer, at projektet kan påvirke miljøet væsentligt er projektet omfattet af krav om miljøvurdering og der igangsættes en proces. Bygherre udarbejder i processen en miljøkonsekvensrapport.

3.1.1 1. offentlighedsfase (idéfase)

Ved en indledende høring indkalder kommunen idéer og forslag fra offentligheden og evt. berørte myndigheder, som skal benyttes til at foretage en afgrænsning af miljøvurderingens omfang. Høringsperioden skal som minimum vare 14 dage.

3.1.2 Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport

På baggrund af indkomne høringssvar og bemærkninger udarbejder kommunen et afgrænsningsnotat, der beskriver de forhold bygherrer skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten.

Bygherre eller dennes rådgiver kan med fordel udarbejde et udkast til afgrænsningsnotatet, men det er kommunen der afgør, hvad der skal fremlægges i miljøkonsekvensrapporten.

3.1.3 Miljøkonsekvensrapporten

Bygherre eller dennes rådgiver udarbejder på baggrund af afgrænsningsnotatet miljøkonsekvensrapporten. Rapporten skal udover de forhold, som indgår i afgrænsningsnotatet indeholde oplysninger jf. miljøvurderingsloven § 20 og bilag 7.

Typisk indeholder miljøkonsekvensrapporten følgende hovedafsnit:

- Et ikke-teknisk resumé
- Projektbeskrivelse
- Mulige alternativer og reference-scenarie
- Eksisterende forhold (miljøtilstand)
- Vurdering af projektets påvirkning på miljøet
- Afværgende foranstaltninger, der kan forhindre eller reducere en evt. skadelig påvirkning
- Kumulative påvirkninger

3.1.4 Udkast til tilladelse jf. miljøvurderingslovens § 25 (tidligere VVM-tilladelse)

På baggrund af bygherres ansøgning og miljøkonsekvensrapporten træffer kommunen afgørelse om tilladelse jf. miljøvurderingslovens § 25 (også kaldet "§ 25-tilladelse" eller tidligere "VVM-tilladelse"). Kommunen udarbejder herefter et udkast til en § 25-tilladelse.

3.1.5 2. offentlighedsfase

Den færdige miljøkonsekvensrapport og udkast til § 25-tilladelsen sendes i høring hos offentligheden, berørte myndigheder og evt. berørte nabostater. Høringsfristen for 2. offentlighedsfase er minimum 8 uger og bør afsættes med behørig hensyn til ferier, omfang m.m.

Høringen kan offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Partsbegrebet indenfor miljøvurdering er det samme som i forvaltningsloven, og der kan derfor være behov for at udarbejdede særskilte dokumenter i forhold til høring af parter i en evt. sag.

3.1.6 Afgørelse

Efter høringsfristens udløb træffer kommunen på baggrund af miljøkonsekvensrapporten og evt. supplerende oplysninger og indkomne høringssvar afgørelse om tilladelse. Afgørelsen skal begrunde jf. miljøvurderingslovens § 27 stk. 1.

Miljøvurderingslovens definition af en tilladelse giver mulighed for, at § 25-tilladelsen helt eller delvis kan erstattes af tilladelser givet i henhold til anden lovgivning. Miljøvurderingsbekendtgørelsens § 10 beskriver, hvilke tilladelser, der kan erstatte en § 25-tilladelse.

3.1.7 Kystbeskyttelsesloven og § 25-tilladelse

Jf. miljøvurderingsbekendtgørelsens § 10 kan en tilladelse efter § 3, §16a og § 16b i kystbeskyttelsesloven helt erstatte en § 25-tilladelse.

Det er kun selve tilladelsen, der helt eller delvist erstattes, mens processen for miljøvurderingen fortsat vil være omfattet af miljøvurderingslovens bestemmelser.

Ansøgning om kystbeskyttelse jf. kystbeskyttelsesloven § 3 kan med fordel udarbejdes sideløbende med miljøkonsekvensrapporten, således at den lovpligtige 8 ugers høringsfase også omfatter høringen af ansøgning om kystbeskyttelse.

3.1.8 Offentliggørelsen af afgørelsen og klagefrist

Den endelige offentliggørelse af afgørelsen kan udelukkende ske digitalt på myndighedens hjemmeside. I det tilfælde, at kommunen er myndighed, indberetter kommunalbestyrelsen den færdige afgørelse og miljøkonsekvensrapporten til Plan-data.dk.

Da der er 4 ugers klagefrist fra offentliggørelsen af tilladelsen anbefales det, at bygherre afventer projektets påbegyndelse til fristen er udløbet.

4 Internationale naturbeskyttelsesområder

EU har vedtaget to naturbeskyttelsesdirektiver, som pålægger EU's medlemslande at bevare en række arter og naturtyper, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene:

- Habitatdirektivet⁴ har til formål at beskytte arter og naturtyper, der er karakteristiske, truede, sårbare eller sjældne i EU. Hvert EU-land skal udpege områder, der kan fungere som sikre levesteder for de naturtyper og arter, som er opført på habitatdirektivets bilag I og II. Disse områder betegnes habitatområder. Habitatdirektivet omfatter derudover en generel beskyttelse af de arter, som er opført på direktivets bilag IV (de såkaldte bilag IV-arter). Beskyttelsen af bilag IV-arterne gælder også uden for habitatområderne.
- Fuglebeskyttelsesdirektivet⁵ har til formål at beskytte levesteder og rasteområder for fugle, som er sjældne, truede eller følsomme over for ændringer af levesteder i EU. Hvert EU-land skal udpege områder for at beskytte fugle, der er

⁴ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter

⁵ Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle

omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet. Disse områder benævnes fuglebeskyttelsesområder.

Natura 2000 er betegnelsen for det internationale netværk af habitatområder og fuglebeskyttelsesområder i EU, se Bilag F. Områderne er udpeget for at bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Habitatdirektivet har til formål at fremme biodiversiteten i medlemsstaterne ved at definere en fælles ramme for beskyttelsen af arter og naturtyper, der er af betydning for EU. Dette sker hovedsageligt gennem udpeging af særlige bevaringsområder, de såkaldte habitatområder. I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de arter eller naturtyper, som området er udpeget for.

I Danmark udgør *habitatbekendtgørelsen*⁶ en væsentlig del af implementeringen af habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet. Habitatbekendtgørelsen har blandt andet til formål at udpege internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) og fastsætte regler for administrationen af disse områder. Desuden fastsættes regler for beskyttelse af de såkaldte bilag IV-arter. Implementeringen af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet er i forhold til kystbeskyttelsesprojekter sket i *kysthabitatbekendtgørelsen*⁷.

Ifølge *kysthabitatbekendtgørelsen* skal der foretages en Natura 2000-vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Hvis det vurderes, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områder væsentligt (på baggrund af en væsentlighedsvurdering) kan det gennemføres efter indhentning af de nødvendige øvrige tilladelser. Hvis det vurderes, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets påvirkninger på Natura 2000-området under hensyntagen til bevaringsmålsætningen for det pågældende område.

4.1 Miljøvurderingspligt og fravigelsesprocedure

Projekter som vurderes at kunne påvirke et Natura 2000-område i en sådan grad, at det forudsætter en *nærmere konsekvensvurdering* jf. *kysthabitatbekendtgørelsen*, antages som udgangspunkt at kunne påvirke miljøet væsentligt og vil derfor automatisk være miljøvurderingspligtige jf. Miljøvurderingsloven (se afsnit 3). Dette gælder ikke for projekter, hvor en væsentlig påvirkning allerede kan afvises i den væsentlighedsvurdering.

Myndigheden, som i kystbeskyttelsessager er kommunen, kan først godkende et projekt, når denne har sikret sig, at projektet ikke påvirker Natura 2000-områdets integritet. Hvis det ikke kan afvises, at et projekt medfører skade på områdets integritet, kan der ikke meddeles tilladelse til projektet uden at gennemføre en fravigelsesprocedure. Kommunen kan efter bestemmelserne i § 6 i *kysthabitatbekendtgørelsen* fravige beskyttelsen, hvis der foreligger bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, og hvis der ikke findes en alternativ løsning. Fravigelsen forudsætter, at der træffes de nødvendige kompensationsforanstaltninger for at sikre, at sammenhængen i det internationale naturbeskyttelsesområde

⁶ Bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpeging og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁷ Bekendtgørelse nr. 1062 af 21. august 2018 om administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter for så vidt angår kystbeskyttelsesforanstaltninger samt etablering og udvidelse af visse anlæg på søterritoriet

bevares. EU-kommissionen skal underrettes om, hvilke kompensationsforanstaltninger der træffes. Før der træffes afgørelse om fravigelse skal kommunen indhente en udtalelse fra miljøministeren (Miljø- og Fødevarerministeriet). Hvis den kompenserende foranstaltning indeholder udpegning af nyt Natura 2000 område, skal der rettes henvendelse til Staten og EU-kommissionen for godkendelse.

Det anbefales at gennemføre Natura 2000-væsentlighedsvurdering og evt. nærmere konsekvensvurdering så tidligt som muligt i processen, da udfaldet af denne vurdering kan medføre væsentlige ændringer af projektet eller helt stoppe det.

4.2 Bilag IV-arter

Habitatdirektivets bilag IV indeholder en liste over udvalgte arter, som medlemslandene er forpligtet til at beskytte, både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Disse arter betegnes bilag IV-arter.

I henhold til § 7 i kysthabitatbekendtgørelsen kan der ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan:

1. *beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller*
2. *ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier.*

Det skal derfor sikres, at det ansøgte projekt ikke beskadiger eller ødelægger yngle- og rasteområder for bilag IV-arter i arternes naturlige udbredelsesområder.

Ifølge vejledningen til habitatbekendtgørelsen er en af forudsætningerne for vurderingen af påvirkninger af bilag IV-arter, at den økologiske funktionalitet af et yngle- eller rasteområde for den pågældende bilag IV-art opretholdes på mindst samme niveau som hidtil. Yngle- og rasteområder kan bestå af flere lokaliteter, der tjener som levesteder for den samme bestand. Nogle arter er organiseret i delbestande, som står i forbindelse med hinanden gennem udvandring og indvandring, og som benytter et netværk af levesteder over tid og rum (eksempelvis padden og flagermus). Netværket kan ses som et samlet yngle- eller rasteområde for samlingen af delbestande, som står i forbindelse med hinanden.

I henhold til § 8 i kysthabitatbekendtgørelsen vil det i særlige tilfælde være muligt at fravige beskyttelsen af bilag IV-arter, hvis fravigelsen ikke hindrer, at den pågældende bestands bevaringsstatus opretholdes i dens naturlige udbredelsesområde, og der ikke findes andre tilfredsstillende løsninger. Fravigelse kan blandt andet ske i de situationer, hvor det ansøgte har til formål at forhindre alvorlig skade, navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand og andre former for ejendom, eller sikre hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller af andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet. En beslutning om at fravige beskyttelsen træffes i tilfælde om kystbeskyttelsessager af kommunalbestyrelsen efter høring af miljø- og fødevarerministeren, og kommunalbestyrelsen skal meddele beslutningen om fravigelsen til miljø- og fødevarerministeren med henblik på information af Europa-Kommissionen.

Det anbefales ligesom for Natura 2000-områderne, at der tidligt i processen foretages en vurdering af forholdene vedrørende bilag IV-arterne.

5 Anden relevant lovgivning

5.1 Råstofloven

Indvinding af materialer til kystbeskyttelse er reguleret i råstofloven⁸ og indvinding på havet kræver tilladelse efter lovens § 20. Miljøstyrelsen er myndighed på råstofindvindingen og varetager ansøgninger. Jf. lovens § 20 kan der søges om tilladelse til at indvinde i tre typer af områder:

- Fællesområder, som er udlagte af staten (ca. 80 stk.) og hvor alle kan opnå tilladelse til råstofindvinding
- Auktionsområder, som typisk udnyttes af entreprenører, der ved auktion har erhvervet sig eneret til indvinding i området
- Bygherreområder, som udlægges af bygherrer til indvinding af store råstofmængder f.eks. i forbindelse med større kystbeskyttelsesprojekter.

Der skal betales vederlag til staten for de indvundne råstoffer, da råstofferne på havbunden tilhører staten. For visse råstoffer betales der dog ikke vederlag, f.eks. råstoffer som bruges til kystbeskyttelse, jf. § 22a, stk. 4 i råstofloven.

Det anbefales, at der som udgangspunkt tages kontakt til miljøstyrelsen for en indledende sondering af mulighederne for råstofindvinding. Typisk vil der ikke være tilstrækkelige råstofmængder i fællesområderne til projekter af stor størrelse. Råstofferne skal derfor enten erhverves mod betaling via en entreprenør, der besidder et aktionsområde, eller ved udlægning af et bygherreområde.

Udlægning af et bygherreområde er en flertrinsraket: Først skal der opnås tilladelse til efterforskning af råstoffer i et eller flere potentielle råstofindvindingsområder jf. bekendtgørelse nr.1680 af 17. december 2018 om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen. Dernæst skal efterforskningen udføres, og der skal foretages miljøundersøgelser. Hvis der findes egnede råstoffer og resultatet af miljøundersøgelserne er positive, så kan der søges om tilladelse til indvinding af råstoffer i et bygherreområde. I området vil bygherren have eneret på indvindingen af råstoffer. Indvinding af store mængder sand er opført på miljøvurderingslovens bilag I punkt 28) "råstofindvinding på søterritoriet og kontinentalsoklen af mængder over 10.000 m³ om året eller 50.000 m³ i alt i andre områder end de i nr. 27 nævnte, hvor der ikke tidligere er tilladt råstofindvinding på basis af konkrete feltundersøgelser af miljøet, og er derfor omfattet af krav om miljøvurdering."

5.1.1 Nyttiggørelse af rene havbundsmaterialer

Opgravet rent havbundsmateriale fra f.eks. anlægsarbejder eller oprensninger/uddybninger af sejlrender kan genplaceres jf. bekendtgørelse om bypass, nyttiggørelse og klapning af optaget havbundsmateriale⁹. Genplacering af uddybnings- og oprensningmateriale fra havbunden skal foretages efter følgende hierarki:

- 1) Bypass (videreførelse af materialer nedstrøms på kysten).
- 2) Nyttiggørelse.
- 3) Klapning.

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017 om råstoffer

⁹ Bekendtgørelse nr. 950 af 27. juni 2016 om bypass, nyttiggørelse og klapning af optaget havbundsmateriale.

Ved nyttiggørelse af oprensings- og uddybningsmaterialer fra havbunden til kystbeskyttelsesforanstaltninger skal der ikke betales vederlag til staten for det nyttiggjorte materiale jf. Råstoflovens § 22a. Nyttiggørelse kræver tilladelse jf. kystbeskyttelseslovens § 16b og råstoflovens § 20b fra Miljø- og fødevareministeriet.